

УДК 330.1

Н. Ю. Хоменко,

аспірантка

ORCID:0000-0002-6900-2931

Київський національний університет будівництва і архітектури

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті досліджено підходи до визначення інноваційного потенціалу, запропонований механізм управління інноваційного підприємства, визначено предиктори його формування. Надані характеристики атрибутам інноваційної складової механізму управління будівельним підприємством відповідно рівня ризикованості; проблемам забезпеченості фінансовими та кадровими ресурсами; опору змінам персоналу.

Ключові слова: *інновації, механізм, підприємство, будівництво, управління, цифрова економіка.*

Вступ. В умовах формування інноваційної моделі розвитку економіки виникає потреба залучення до цього процесу будівельних підприємств, враховуючи значний потенціал впровадження інновацій в будівництво: технологія розумного дому, створення та цифровізація інноваційних моделей управління будівельними проектами, енергоощадні новації, «smartcity». Одна з проблем, що стримує впровадження інновацій в будівництво - це фрагментарні підходи щодо управління інноваційною діяльністю. Дієвий управлінський підхід передбачає цілеспрямований вплив суб'єкта управління на об'єкт, що здійснюється з метою створення сприятливого середовища для стимулювання інновацій та підтримки інноваційної активності будівельного підприємства.

Управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств має свою специфіку. Пропонуємо розглянути її складову з позиції особливостей об'єкта управління, мети, предикторів, завдань і основних функцій управління.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання оцінювання та управління інноваційною діяльністю в будівництві досліджували низка науковців, серед яких варто відзначити праці: О. Амосов, Л. Антонюк, М. Білопольський, В. Геєць, А. Гриньов, С. Ілляшенко, М.Єрмошенко, Р.Панас, А. Турило, З. Шацька та ін. У науковому дослідженні П.Т. Бубенка проведено оцінювання поточного стану будівельного сектора України та виокремлено основні інноваційні складові підвищення рівня ефективності діяльності будівельних підприємств. За його твердженням, будівельна галузь є сприйнятливою, перш за все до базових інновацій, оскільки традиційні модернізаційні заходи не забезпечують вагомих конкурентних переваг, зменшення термінів будівництва, покращення якісних характеристик будівельних об'єктів [1, с. 157]. Т.П Норкіна та З. О. Скарбун

актуалізують увагу на інноваційному розвитку окремих господарюючих суб'єктів, адже на їх думку, це є найважливішою складовою економічного зростання [6, с.56].

Постановка завдання полягає в дослідженні інноваційної складової механізму управління будівельним підприємством, виокремлення предикторів його формування.

Основні результати досліджень. Інноваційна діяльність - це сукупність робіт: експериментальні розробки, підготовка і запуск виробництва, а також діяльність, яка забезпечує створення інновацій - придбання патентів, ліцензій, сертифікація і стандартизація продуктів, маркетинг і організація ринків збуту інноваційної продукції, підготовка та перепідготовка кадрів, організаційно – фінансове забезпечення впровадження інновацій.

Інноваційна складова механізму управління будівельним підприємством має певні характеристики:

- рівень ризикованості;
- проблема забезпеченості фінансовими та кадровими ресурсами;
- опір змінам персоналу.

На тепер, актуальним є впровадження інновацій на засадах концепції «цифрової економіки». Цифрові тренди сприяють інноваційному розвитку будівельних підприємств і підвищують їх економічний потенціал.

Будівельним підприємствам доцільно використовувати всі дослідження і напрацювання в області технологій, щоб розширити ринок збуту продукції і надати їй економічної привабливості. Все це, в значній мірі, визначається тим, як швидко і обґрунтовано впроваджуються інновації.

Ефективне управління інформацією має важливе значення для будівельних підприємств, адже актуалізує реалізацію інших ключових можливостей. Широка інформаційна архітектура будівельної галузі та інформація по структурі управління координуватиме інформаційні потреби, а також встановлювати засоби їх подачі. Ця інформація буде передана для всієї галузі, і зовні її, підтримуючи розвиток нових послуг і додатків на користь будівельних підприємств і їх споживачів.

Включення в процеси можливих технологій, при можливості більш легко і швидко їх інтегрувати в будівельну систему, буде гарантувати, що користь суспільства від інновацій буде своєчасно реалізована. Таке швидке розгортання потребує систематичної побудови інновацій і можливостей інтеграцій на рівні галузі, а також забезпечення усунення бар'єрів для прийняття нових технологій.

Враховуючі сучасні тренди впровадження інновацій в будівельну галузь пропонуємо виокремити предиктори формування механізму управління будівельним підприємствам з урахуванням специфіки сучасних концептів, зокрема «цифрової економіки» (рис. 1).

Серед інноваційних складових механізму управління будівельним підприємством першочерговими є завдання організаційного характеру. Оскільки виникає доцільність вирішення питань координації діяльності з партнерами, постачальниками та підрядниками, забезпечення необхідною інформацією,

вирішення завдань комерціалізації, управління інтелектуальною власністю та забезпечення економічної безпеки.

Отже, для інноваційної діяльності характерні значні ризики, що потребують обов'язкового управління ними з ціллю підвищення якості та обґрунтованості управлінського рішення. Для зменшення невизначеності, Р. А. Фаххутдіновим запропоновув наступні методи зниження ризиків: ухилення, диверсифікації (розподілу), локалізації, дисипації, компенсації, страхування, хеджування.

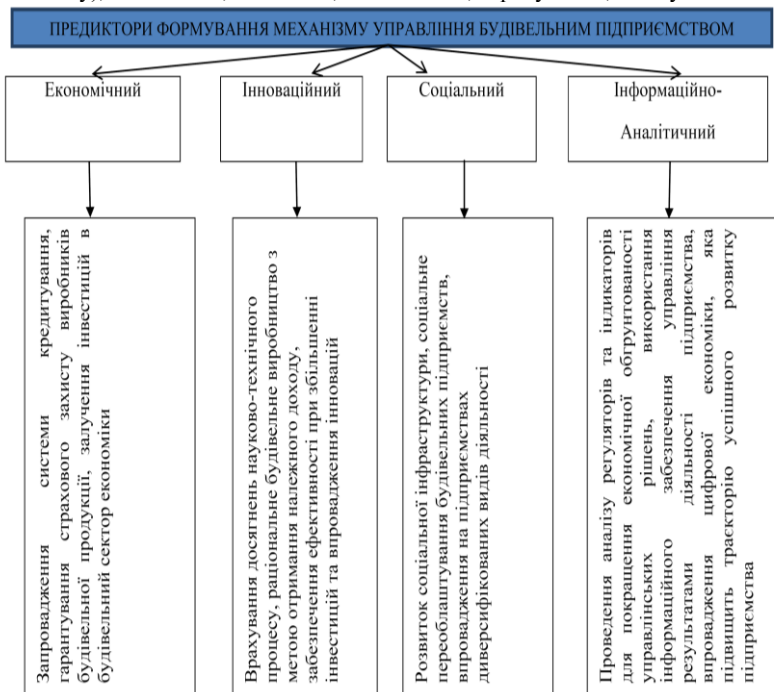

Рис. 1. Предиктори формування механізму управління будівельним підприємством.

Реалізація інновацій потребує залучення і використання в цьому процесі інвестиційних ресурсів. Бар'єри залучення інвестицій, особливо на початкових етапах, дуже часто перешкоджають перетворенню ідеї в інновацію. Крім того, результати інноваційної діяльності будівельних підприємств визначаються забезпеченістю кадрами, процесом навчання і розвитку персоналу, а також організацією командної роботи і наявністю зацікавленості в інноваційній діяльності.

Інноваційна діяльність супроводжується опором змінам з боку працівників або споживачів. Фахівці цієї сфери давно усвідомили серйозність наслідків опору

змінам і накопичили чималий досвід його подолання. В ході управління інноваційною діяльністю дану проблему потрібно враховувати і при необхідності вдаватися до заходів подолання такого опору. Так, наприклад, О. Ю. Амосов, проаналізувавши різні підходи до вирішення цього питання, виділив наступні заходи щодо подолання опору змінам: забезпечення вмотивованості змін, розвиток персоналу, формування організаційної культури, проведення ефективної комунікаційної політики [1, с.79].

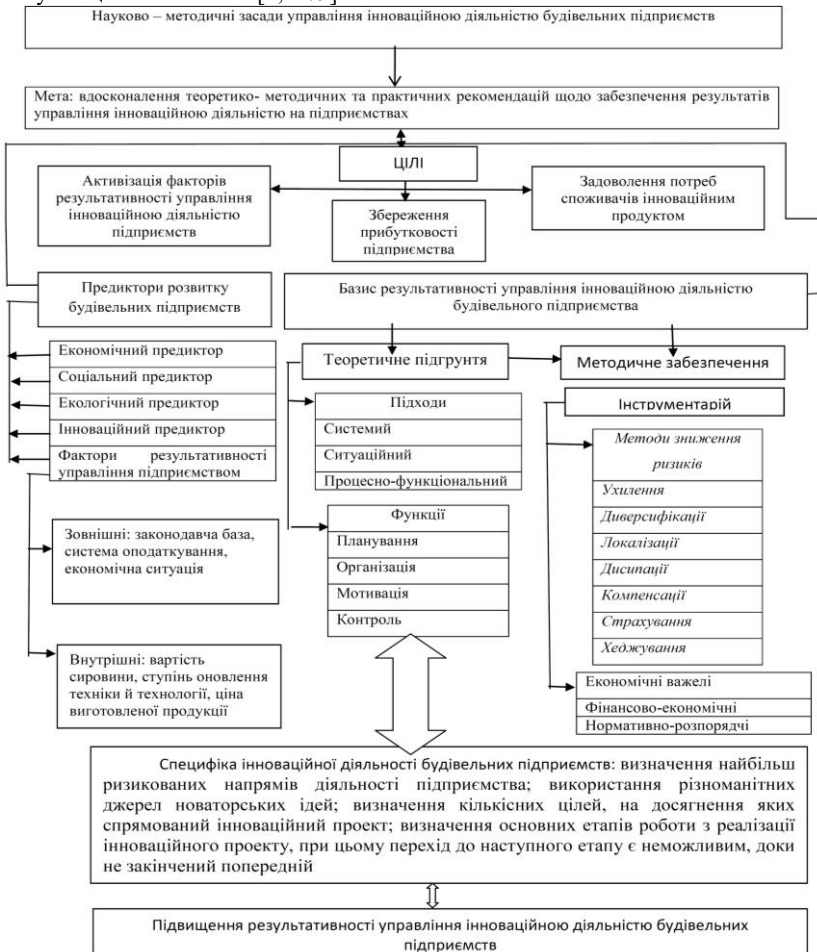

Рис. 2. Механізм управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств.

В якості однієї з типових проблем інноваційної діяльності можна виділити той факт, що керівники підприємства концентруються на проблемах дослідження і розробки, тоді як питання комерціалізації, управління інтелектуальною власністю та просування на ринку залишаються без належної уваги [6, с. 94]. Тому слід враховувати і таку особливість інноваційної діяльності, як збільшення тривалості життєвого циклу продуктів і послуг, які охоплюються в ході управління інноваціями.

Висновки. За результатами проведеного дослідження у статті запропоновано механізм управління інноваційною діяльністю будівельним підприємством, де представлено мету, цілі та фактори управління інноваційною діяльністю. Враховуючі сучасні тренди впровадження інновацій в будівельну галузь виокремлено предиктори формування механізму управління будівельним підприємствам з урахуванням специфіки сучасних концептів, зокрема «цифрової економіки». Виокремлено теоретичне підґрунтя та методичне забезпечення реалізації механізму з урахуванням методів зниження ризиків.

Список літератури:

1. Амосов О. Ю. Оцінка потенціалу конкурентоспроможності як основного аспекту розвитку підприємства / О. Ю. Амосов // Проблеми економіки. – 2011. – № 3. – 83 с.
2. Антонюк Л.Л., Поручник А.М. Інновації: терія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
3. Бубенко П.Т. Региональные аспекты инновационного развития / П.Т. Бубенко. – Харьков : ХНАГХ, 2009. – 133 с.
4. Білопольський М.Г., Толпежнікова Т.Г./ Організаційний механізм контролю маркетингової діяльності промислових підприємств // [Ефективна економіка](#). - 2014. - № 1
5. Геєць В.М., Семиноженко В.П./ Інноваційні перспективи України. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
6. Гриньов А.В./ Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління : [монографія] / А.В. Гриньов. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 308 с.
7. Ілляшенко С.М. Концептуальні основи формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком " // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва, 2003. - № 1. - С. 50-62.
8. Єрмошенко М.М., С.А. Єрохін, В.М. Шандра, О.І. Гуменюк та інші/ Організаційно-економічні аспекти інноваційного оновлення національного господарства: Наук. монографія / За наук. ред. д.е.н., проф. М.М. Єрмошенка і д.е.н., проф. С.А. Єрохіна. – К.: Національна академія управління, 2008. – 216 с.
9. Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі / С. В. Коляденко. // Економіка. Фінанси. Менеджмент. – 2016. – № 6. – С. 106–107.

10. Норкіна Т.П., Скарбун З.О. /Удосконалення управління інноваційним розвитком підприємств будівельної галузі // [Економіка будівництва і міського господарства](#). - 2013. - т. 9, № 1. - С. 55-62.

11. Панас В.Я. Управління інноваційною діяльністю підприємства: теоретичний аспект / В.Я. Панас, С.М. Ткач // Регіональна економіка: наук.-практ. журнал. – 2013. – № 1. – С. 69 – 75.

12. Турило А.М., Зінченко О.А., Турило А.А. / Інноваційний розвиток як економічний закон ринкової системи господарювання // [Актуальні проблеми економіки](#). - 2014. - № 3. - С. 31-37.

13. Шацька З.Я. / Досвід зарубіжних підприємств з використання управлінських інновацій // [Ефективна економіка](#). - 2011. - № 9.

References:

1. Amosov, O. Yu (2011). Otsinka potentsialu konkurentospromozhnosti iak osnovnohoaspektu rozvytku pidpriemstva / O. Yu. Amosov // Problemy ekonomiky. – № 3. – 83 p.

2. Antoniuk, L.L. and Poruchnyk, A.M (2003). Innovatsii: teriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii: Monohrafiia. – K.: KNEU. – 394 p.

3. Bubenko, P.T (2009). Rehyonal'nye aspekty ynnovatsyonnoho razvytyia / P.T. Bubenko. – Khar'kov : KhNAHKh. – 133 p.

4. Bilopol'skyj M.H., Tolpezhnikova T.H./ Orhanizatsijnij mekhanizm kontroliu marketynhovoї diial'nosti promyslovykh pidpriemstv // Efektyvna ekonomika. - 2014. - № 1.

5. Heiets' V.M., Semynozhenko V.P./ Innovatsijni perspektyvy Ukrainy. – Kharkiv: Konstanta, 2006. – 272 p.

6. Hryn'ov, A.V (2003)/ Innovatsijnij rozvytok promyslovykh pidpriemstv: kontseptsii, metodolohiia, stratehichne upravlinnia: [monohrafiia] / A.V. Hryn'ov. – Kh. : INZhEK. – 308 p.

7. Illiashenko, S.M (2003). Kontseptual'ni osnovy formuvannia orhanizatsijno-ekonomichnoho mekhanizmu upravlinnia innovatsijnym rozvytkom " // Mekhanizm rehuliu-vannia ekonomiky, eko-nomika pryrodokorys-tu-van-nia, ekono-mika pidpriemstva ta orha-ni-zatsiia vyrob-nytstva. - № 1. - p. 50-62.

8. Yermoshenko, M.M., S.A. Yerokhin, V.M. Shandra and O.I (2008). Humeniuk ta inshi/ Orhanizatsijno-ekonomichni aspekty innovatsijnoho onovlennia natsional'noho hospodarstva: Nauk. monohrafiia / Za nauk. red. d.e.n., prof. M.M. Yermoshenka i d.e.n., prof. S.A. Yerokhina. – K.: Natsional'na akademiia upravlinnia. – 216 p.

9. Koliadenko, S. V (2016). Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennia v Ukraini i u sviti / S. V. Koliadenko. // Ekonomika. Finansy. Menedzhment. – № 6. – p. 106–107.

10. Norkina, T.P. and Skarbun Z.O (2013). /Udoskonalennia upravlinnia innovatsijnym rozvytkom pidpriemstv budivel'noi haluzi // Ekonomika budivnytstva i mis'koho hospodarstva. - t. 9, № 1. - p. 55-62.

11. Panas, V.Ya. Upravlinnia innovatsijnoiu diial'nistiu pidpriemstva: teoretychnyj aspekt / V.Ya. Panas, S.M. Tkach // Rehional'na ekonomika: nauk.-prakt. zhurnal. – 2013. – № 1. – p. 69 – 75.

12. Turylo, A.M., Zinchenko O.A., Turylo A.A. / Innovatsijnyj rozvytok iak ekonomichnyj zakon rynkovoї systemy hospodariuvannia // Aktual'ni problemy ekonomiky. - 2014. - № 3. - p. 31-37.

13. Shats'ka, Z.Ya. / Dosvid zarubizhnykh pidpriemstv z vykorystannia upravlins'kykh innovatsij // Efektyvna ekonomika. - 2011. - № 9.

Н.Ю.Хоменко

Инновационная составляющая механизма управления строительным предприятием

В статье исследованы подходы к определению инновационного потенциала, предложенный механизм управления инновационного предприятия, определены предикторы его формирования. Предоставлены характеристики атрибутам инновационной составляющей механизма управления строительным предприятием в соответствии уровня рискованности; проблемам обеспеченности финансовыми и кадровыми ресурсами; сопротивлению изменениям персонала.

Ключевые слова: инновации, механизм, предприятие, строительство, управление, цифровая экономика.

N.Khomenko

Innovation component of the management mechanism of a construction enterprise

In the article approaches to the definition of innovative potential are investigated, the mechanism of management of innovation enterprise is proposed, the predictors of its formation are determined. The given characteristics of the attributes of the innovative component of the mechanism of management of the construction enterprise, respectively, the level of riskiness; problems of financial and human resources; resistance to personnel changes.

Key words:innovation, mechanism, enterprise, construction, management, digital economy.